

Ez a csodabogár egyik típusa *A könyv komédiájá*-nak. A könyvek címkórsága és a könyv piperéje című fejezetben a könyvcímek és az ajánlások történetéből emel ki furcsa és mulatságos példákat. Megmagyarázza a sajtóhiba ördögének eredetét és érdekes összeállítását adja azoknak a bibliafordításoknak, amelyeket feltűnőbb és bosszantóbb sajtóhibájuk alapján kereszteltek el „gyilkosok, nyomdászok“ *bibliájának, vagy parázna bibliának, ecetbibliának, nadrágbibliának*. Egyik fejezetében az emberbőrbe kötött könyvekről ír, hiteleseknek látszó adatokat sorolván föl a kannibálkötésű könyvekre. Foglalkozik a kolibri-könyvek, (miniatűr-könyvek), a legnagyobb könyvek, a selyemre, színes papirosra és csomagolópapirosra nyomtatott könyvek kérdésével, feleleveníti a párizsi magyar Diogenesnek, Mentellinek az emlékét, aki Diogenes módjára élt és minden jövedelmét könyvgyűjtésre fordította. Megismerkedünk két rablógyilkos bibliofillel, kik közül az egyik börtönbüntetést szenvedett, a másik vérpadon halt meg; — tanulságos eseteket hoz föl a könyvkölcsönzéssel, könyvtolvajlásokkal, a cenzurával s a könyvkereskedelemmel kapcsolatban.

Nagyjából ezekkel és más efajta könyvtörténeti vagy bibliofil érdekességekkel foglalkozik RÁTH-VÉGH ISTVÁN könyve, amely üdítő olvasmányul szolgálhat minden olyan szakembernek, aki hivatalból, vagy hivatásszerűen könyvek adminisztrálásával vagy könyvtörténettel foglalkozik.

TRÓCSÁNYI ZOLTÁN.

Nyúl éneke. *Mellyben a' maga nyomorúságát sirattya, és ártatlanságát kinek-kinek eleibe adgya. Az ő maga tulajdon Nótájára.* Ki-jött 1714. Esztendőben és mostan nagyobb mulatságnak okáért újonnan ki-bocsáttatott TURÓCZI-TROSTLER JÓZSEF által. [A címkép: nyúl.] Nyomtatott Gyomán KNER IZIDOR betüivel 1938-dik Esztendőben. Kis 8°. 16 + 4 sztl. l.

Régi, középkori költői tárgy a nyúl keserve, amelyet a középkori latin irodalom óta a nemzetközi irodalom számtalanszor újra meg újra, újabb meg újabb alakváltozatokban földogozott. A kiadáshoz függesztett tanulmányban a Nyúl-ének fejlődéstörténetéből TURÓCZI-TROSTLER JÓZSEF jeles áttekintést ad. Bennünket a kiadás könyvtörténeti szempontból érdekel. TURÓCZI-TROSTLER legrégebb ismert kiadásnak mondja az 1714-ikét, vagyis ő is föltételez régebbi kiadásokat. Véleményünk szerint helyesen, mert a XVIII. század elején új és eredeti világi tartalmú könyvek, még népkönyvek sem igen jelentek meg magyar nyelven. Ez a század régi könyvek új kiadásával kapcsolódott vissza a magyar multba. Hogy mikor és ki írta a *Nyúl énekét*, mikor és hol jelent meg először, TURÓCZI-TROSTLER nem próbálja megállapí-

tani, de SZENTMÁRTONI BODÓ JÁNOSnak, aki a XVII. században megírta a *Vadászság dicséretét* (Lőcse, 1683), szerzőségét nem fogadja el.

DR. ZOLTAI LAJOS *Debrecen város könyvnyomdájának XVIII. századbeli működése, termékei* c. levéltári kutatások alapján írt statisztikájában ezt olvasom: SZENTMÁRTONI B. JÁNOS. Nyúl historiája v. Éneke. Megj. 1735. 2000 pl. Á. 2 dr. Petrik 1714. —35. és —62. évi kdsait említi. 12 r. 8 lev. Hn.“ ZOLTAI régi adatait levéltári aktákból vette. Feltehető, hogy a számadáskönyvek vezetője nem maga találta ki, hogy a náluk, nyilván újra kiadott mű szerzője SZENTMÁRTONI BODÓ JÁNOS. Talán a korábbi, nyomtalanul eltűnt kiadáson, vagy kiadásokon rajta is volt SZENTMÁRTONI BODÓ JÁNOS neve. TURÓCZI-TROSTLER szerint „a SZENTMÁRTONI BODÓVAL való kapcsolat csak véletlen eredménye“. ZOLTAI adata után azonban nincs okunk kételkedni abban, hogy a „*Nyúl ének*“ szerzője, ill. fordítója SZENTMÁRTONI BODÓ JÁNOS.

Az ízléses kiadványból kétszáz számozott példány a Magyar Bibliophil Társaság tagjai számára készült. Sajnos, a szöveg nem hasonmás-kiadás, de régi, ritka apró-nyomtatványaink, népkönyveink új kiadását ebben az archaizáló, tegyük hozzá, hogy szerencsésen és ízléssel archaizáló formában is örömmel üdvözöljük.

TR. Z.

Horváth Eugene: *The Hungarian Question.* A bibliography on Hungary and Central Europe. Budapest, 1938. Sárkány-ny. 20 l.

HORVÁTH JENŐ bibliográfiája nyolc fejezetben közli azon munkák jegyzékét, amelyek a Magyarországgal kapcsolatos történelmi, diplomáciai és külpolitikai kérdéseket tárgyalják a háborút közvetlenül megelőző időktől a legutóbbi évekig. Az egyes fejezetek a következő tárgyköröket ölelik fel: Közép-Európa a háború előtt, a háborús felelősség kérdése, Magyarország és a magyar kérdés a háború alatt, az összeomlás, Magyarország feldarabolása és a békeszerződések, az új Európa és az új Közép-Európa. A nyolc főcsoport további alszakokra van osztva, de ezeknek egy része még nincs kitöltve: ezzel tehát a még hiányzó láncszemekre is felhívja a kutatók figyelmét. Emellett nem pusztá címjegyzéket ad, hanem jegyzetes bibliográfiát. A fontosabb művek leírását néhány soros megjegyzéssel kíséri, amely a szerző szemlélyéről ad felvilágosítást, a mű tartalmát foglalja röviden össze, vagy kritikai állásfoglalást tartalmaz.

A Felvidék visszatérése, Magyarország külpolitikai megerősödése időszerűvé teszik a HORVÁTH JENŐTŐL közölt címjegyzék kiadását. Bibliográfiái irodalmunk, amely különösen az ily irányú munkák össze-